

zaupanje in vso ljubezen naroda. Velei v koraknjah angleških in francoskih čet v Bolgarijo je postalo njegovo stališče nevzdržljivo, postal bi bil jezik v svoji lastni deželi, v lastni prestolnici palači, ako bi ne bil pravočasno odstopil ter zapustil deželo. Dne 3. oktobra zvečer je izdal kralj Ferdinand oklic na narod, v katerem naznanja, da odstopi kot kralj in car bolgarski ter prepusti krono in prestol svojemu najstarejšemu sinu Borisu, ki se je nato proglasil za kralja in carja z imenom Boris III.

Novi bolgarski kralj je star 24 let in je pravoslavne vere, dočim je ostal njegov oče katoličan. Ob nastopu vlade je izdal kralj Boris III. oklic na narod, v katerem ga poziva, da ga podpira v teh težkih časih, v katerih se sedaj nahaja Bolgarija. Bivši kralj Ferdinand je že zapustil Bolgarijo in se podal na svoja ogrska posestva, kjer bo imel časa dovolj premišljevati svojo usodo in usodo Bolgarije, katero je tiral v to za Bolgarijo tako nesrečno svetovno vojno.

Nemci se poboljšali?

Nemški nacionalci so povabili krščanske socialce in nemške socialne demokrate v državem zboru na posvetovanje, v katerem bi se naj sklenila skupna zveza nemških poslancev. Socialni demokrate so se sicer odzvali temu vabilu, a so dne 3. oktobra na skupnem sestanku stavili resolucije, v kateri zastopniki nemškega delavstva priznavajo pravico samoodločbe slovanskih in drugih nenemških narodov Avstrije ter zahtevajo isto pravico tudi za nemški narod. Resolucija pravi, da priznavajo nemški delavci pravico slovanskih narodov, da ustanove lastne države. Izražajo nadalje pripravljenost, se pogajati z zastopniki češkega in jugoslovanskega naroda o preustrojitvi Avstrije v smislu svobodnih narodnih združenj. Nemški nacionalci, ki so do sedaj odrekli Slovanom, posebno nam Jugoslovanom, vsako pravico svobodnega razvoja in so nas smatrali za hlapce nemškega „Herrenvolka“, so pri svojem posvetovanju dne 3. t. m. že v bistvu sprejeli socialdemokratski predlog. Kaj je neki privedlo ohole in gospodstvažljive Nemce do poboljšanja?

Spoznali so, da je ves svet proti njim! Samo odvisni Azijati in Madžari so še ostali njih zvesti zavezniki.

Zares, sreča je opoteča.

Slovani vstajamo, prišla je ura plačila. Kje ste sedaj vi vsi, ki ste nam Slovanom želeli in prerokovali pogin? Kje ste ovađuhi, vohuni in vsi drugi hudobci s črnimi dušami, ki ste ob začetku vojne in tudi pozneje po nedolžnem ovažali Slovence in druge Slovane kot „velezdajalce“ oblastinjam? Ljudje, s kosmato vestjo, ki ste pomagali goniti naše ljudi po nedolžnem v ječe, ki ste po krivem pričali in prisegali, ki ste noč in dan pisali laži, ki ste organizirali poulične pobaline in jih hujskali nad nas, vi vsi ste se poskrili pred solncem prihajajoče slovanske svobode. Ko smo trpeli, ste se nam posmehovali. In danes?

— ste se hudobno rogali, ste se nam posmehovali. In danes?

Schulverein, Südmarcha, Volksrat in vi vsi, ki ste se trudili, da bi nas uničili, da bi zgradili od Spielfelda preko Slovenskih gor, mimo Maribora, Celja in Ljubljane vsenemški most do sinje Adrije, zaman je bilo vse vaše delo. Zaman ste poslali na stolpne protestantovski švabov gospodovati na lepo slovensko zemljo.

Danes vam lahko mi samozvestno zakličemo s esnikom:

Mi tu smo gospodarji,
In Bog in naši carji!

Državni zbor.

V seji državne zbornice dne 2. in 3. oktobra se je vršila razprava o vladni izjavi ministrskega predsednika Hussareka ter o mirovni predlogih poslancev, dr. Korošca, Staneka in Glombinskega. Četa razprava je bila zelo zanimiva in burna. Češki poslanec Stanek je pel Nemcem hude levite. Med drugim je rekel tudi sledeče: Vsi narodi, ki ljubijo svobodo, so se združili proti Nemcem, katere čaka za služena kazen. Mi zahtevamo fronto treh slovanskih držav od Gdanskega preko Prage do Adrije. Že vnaprej ugovarjamo zoper delno rešitev češko-slovanskega vprašanja in zahtevamo združenje vseh Čehov in Slovkov v Avstro-Ogrski v samostojno državo. Gleda zahtev Jugoslovanov po združenju v neodvisno državo soglašamo popolnoma z našimi jugoslov. brati. Edina pot, da pride do trajnega miru, je, da se sprejmejo Wilsonovi mirovni pogoji.

Načelnik Jugoslovanskega kluba, poslanec dr. Korošec, je med drugim izjavil, da se Jugoslovani prav lepo zahvaljujejo za vsako narodno samoupravo, marveč zahtevamo združenje vseh Jugoslovanov v neodvisno in samostojno državo. Hussarek priha z narodno samoupravo že veliko prepozno. Pred vojno bi bili Slovenci za isto hvaležni, a sedaj s petem letu svetovne vojne pa pravijo: Nikdar! — Hussarek je pokazal tudi nek okvir, v katerega misli spraviti jugoslovansko vprašanje, ni pa pokazal podobne, katero bi rad spravil v ta okvir. Govornik je

načelnje ožigosal potovanje madžarskega grofa Tisa za Hrvaško, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino. Njegovo potovanje je imelo namen, pridobiti te dežele za to, da bi se izrekle za pridruženje k Ogrski. Toda grof Tisa je imel smoto. Vse te dežele so se izrekle za združenje vseh Jugoslovanov v lastno, samostojno državo. Sklepi so se je dr. Korošec izjavil: Pri rešitvi jugoslovanskega vprašanja zaupamo na našo notranjo moč in silo ter upamo na pomoč naših sovratov bratov Čehov in Poljakov.

Nemški krščanski socialci dr. Mataja je priznal načelo, da ne gre, ako bi oblasti hotelo združiti narode ter je pozival Nemce k popustljivosti. Slovonom je ponudil roko v spravo.

V imenu Poljakov je zahteval poslanec Tetmajer združenje vseh Poljakov, torej tudi onih v Nemčiji in v Avstriji v samostojno državo; isto je zahteval v imenu avstro-ogrskih Rumunov tudi rumunski poslanec Isopescu-Gracul. Poslanec Spinčić je zahteval, naj se k mirovnim razgovorom, katere je predlagal naš zunanji minister grof Burian, pritegnejo tudi odposlanci raznih narodov naše države in je končno izjavil, da so Jugoslovani do grla siti Madžarov in Nemcev ter zahtevajo združenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v samostojno državo, odklanjajo pa vsako ponujano samoupravo, ali spremembo ustave. Poljski socialni demokrat Daszynski je rekel, da je zgodovina avstrijskih vlad cela vrsta dejanj nezvestobe napram narodom. Baron Hussarek je bil član Štirkevega ministrstva, ki je izvršilo toliko zločinov s pomočjo § 14. Polom pruskega militarizma bo potegnil s seboj v prepač še mnoge druge, kot nadvladje Nemcev v Avstriji in Madžarov na Ogrskem. Konec mora biti raznarodanju in tlačanju nenemških in nemadžarskih narodov v naši državi.

Nemški socialni demokrat dr. Adler je rekel, da nam je pred vsem treba iskati poti do miru, do katerega pa stara Avstrija ne bo prišla, ako ne napravimo reda v notranjosti in zadosti zahtevam raznih narodov.

Češki poslanec Klofač je rekel, da so Slovani naše države vselej zahtevali, da se zadosti njihovim narodnim težnjam, toda bili so vsled tega proglašeni za velezdajalce. Naša Avstrija mora v petem letu vojne doživeti, da se dviga na pol ubita Srbija ter da četverosporazum ustvarja novo zvezo balkanskih

Nemška vera v surovo silo je poražena, to so začeli uvidevati že tudi v Nemčiji. Prusaštvo se sedaj kruto mašuje na vseh Nemcih, saj so Nemci zgradili svoje gospodstvo in svoje nasilje v dobri veri na to silo Prusaštvo in madžarstvo sta povzročitelja sedajne svetovne vojne in ta dva sta tudi odgovorna za vse hudo, kar je zadelo države in narode. Dokler bo med nami živel pruski in madžarski duh, je mir nemogoč. Vsi nenemški in nemadžarski narodi v naši državi ne zaupajo nobeni avstrijski in ogrski vladi.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se še vedno nadaljuje veleofenziva četverosporazumovih armad. Nemške čete se morajo umikati tudi na takozvani Hindenburgovi črti, s kateri se je vedno zatnjevalo, da je skrajno močno utrjena. Nemci so se umaknili v Belgiji, kjer so izpraznili cele vrste važnih mest in postojank, kot Ypern, Langemark, Hollebeke ter velevažno mesto Armentieres ob francosko belgijski meji. Umaknili so se tudi na črti St. Quentin Soissons. Važno železniško križišče St. Quentin je padlo v angleško francosko oblast. Tudi na črti Reims—Soissons je zaznamovati stalno umikanje nemških armad. Na črti Cambrai—St. Quentin je vsplamtel nova bitka, v kateri so dosegle angleško francoske čete novih uspehov. Ob Airi zahod no od Verduna pa z veliko arditostjo napadajo ameriške čete tamošnje nemške postojanke. Tudi na tem delu fronte so se Nemci morali nekoliko umakniti. V preteklem tednu so Nemci izgubili 260 stirijskih km ozemlja, v tej veleofenzivi pa 280 tisoč mož vjetih ter 3600 vpljenjenih topov.

Na drugih bojiščih.

Na srbskem bojišču se nadaljuje umikanje naših čet in prodiranje Srbov vedno dalje v Staro Srbijo. Srbske čete so že zasedle mesti Leskovac in Vranjo ter korakajo proti Nišu in Pirotu. Bolgarske čete so že popolnoma izpraznile zasedeno srbsko ozemlje. — Na albanskem bojišču se stalno umikamo v smeri proti Tirani. Izpraznili smo mesti Berat in Elbassan ter levi breg reke Skumbi. — Na italijanskem bojišču in sicer ob tirolski fronti izvanredno živahno gibanje, ki se smatra kot začetek nove italijanske ofenzive. — Palestina se nahaja docela v angleški oblasti, kajti Angleži so zasedli črto Beirut—Damask. Veliko in važno mesto Damask se že nahaja v angleški oblasti.

Redoljubi, spominjajte se slovenske
šole v Mariboru!

Razne politične vesti.

Interpelacije naših poslancev. Poslanec Miha Brenčič je stavil na domobranskega ministra, interpelacijo v zadevi odškodnine ptujski okolici šoli. V imenovanem šolskem poslopiju je bilo v letih 1914—1917 nastanjeno vojaštvo, oziroma bilo je spreminjeno v vojaško rezervno bolnišnico. Kljub opetovanim prošnjam krajnega šolskega sveta za odškodnino so bile vse tozadavne prošnje brezuspešne, ker se ptujski vojaški poveljnik vselej izgovarja, češ, akt se nahaja v Gradcu pri vojaškem poveljstvu. V interpelaciji se zahteva, da se takoj izplača krajnemu šolskemu svetu za ptujsko okolico zahtevana odškodnina. Nadalje je stavil na domobranskega ministra interpelacijo o dogodku na ptujskem kolodvoru dne 21. septembra 1918.

V interpelaciji se zahteva, da se odpravijo slični nedostaki ter da se pokličejo na zagovor častniki, ki zakrivajo take nedostake. — Poslanec dr. Verstovšek in tovariši so vložili interpelacijo, v kateri zahtevajo surovo olje za mline, tiskarne in druge obrate na Spodnjem Stajerskem. Od meseca junija sem ga je izostalo 10 cistern. Posledica je bila, da so celo državni mlini morali ustaviti obrat. — Poslanec dr. Ravnihar in tovariši so interpelirali justičnega ministra v zadevi neresničnega odgovora na interpelacijo z dne 21. decembra 1917, ki je bil podan na vprašanje o kričečih razmerah pri ptujskem okrajnem sodišču. — Dr. Korošec in tovariši so interpelirali notranjega ministra radi konfiskacij politične oblasti v Celovcu, ki je v „Miru“ zaplenila poziv Narodnega Sveta. — Poslanec dr. Korošec in tovariši so vložili interpelacijo na ministrskega predsednika, notranjega in domobranskega ministra zaradi razpusta občinskega odbora v Tolstem vrhu na Koroškem.

Narodni Svet za vse jugoslovanske dežele. Dne 3 in 6. oktobra so se zbrali v Zagrebu odposlanci troimenega naroda Slovencev, Hrvatov in Srbov, koder so ustanovili Narodni Svet za vse jugoslovanske dežele naše države. Navzoči so bili odposlanci iz Slovenije, Trsta, Istre, Hrvaške, Bosne, Hercegovine, Dalmacije in Madžarske. Na tem sestanku se je dogajala polna edinstvo glede cilja kakor tudi glede ustanovitve Narodnega Sveta. Pozdravne brzojavke so bile odposlane Čehom in Poljakom.

Kaj bo s šulerajnskimi šolami? Slovenci z jezikovne meje nas vpraša: Kaj bo v Jugoslaviji s šulerajnskimi šolami? Odgovor: Spremenili jih bomo v slovenske šole. Naj jih le gradijo, bomo prišli vsaj bolj po ceni do šolskih stavb. Če na Pesnici res že spravljajo kamenje in cement za nemško šolo, je to celo dobro za nas. Bo vsaj slovenska šola prej dograjena.

Oklic nemškega Volkrata na nemški narod. V seji nemškega Volkrata avstrijskih Nemcev na Dunaju dne 6. oktobra je bil izdan na avstrijske Nemce oklic, v katerem se glasi med drugim: „Ta vojna mora imeti za posledico popolno spremembo stališča nemškega naroda v Avstriji. Odločno zahtevamo popolno in neomejeno pravico samoodločevanja. Ustanoviti se mora samostojna in neodvisna nemško-avstrijska država, v kateri naj bodo združeni vsi avstrijski Nemci.“ Ko smo mi Jugoslovani zahtevali samostojno in neodvisno državo, so nas Nemci razpili in proglasili za velezdajalce. To, česar smo mi zahtevali dosedaj, zahtevajo Nemci sedaj zase, ker zahtevajo samostojno nemško-avstrijsko državo. Ali niso torej tudi naši Nemci velezdajalci?

Ornigova sirotišnica v Ptuj. „Stajero“ objavlja seznam onih gospodov, ki so darovali za zgradbo nemškega janičarskega vzgojevališča v Ptuj. V tem izkazu najdemo žal tudi imena takih, od katerih ne bi pričakovali, da bi se mogli tako daleč spozabiti. Imena notar Bratkovič, kaplan Salamun, župnik Vogrin itd. nam povedo dovolj. Ali jim bo Ornig preskrbel kako odlikovanje? Noben Slovenec in Slovenka, ki ima le količkaj narodnega čuta v sebi, ne more darovati za to podjetje ne vinarja!

Kake bodo Čehi postopali z Nemci. List „Venkov“ odgovarja na to vprašanje tako-le: Postopali bomo z Nemci tako, kakor so oni do sedaj postopali z nami. Dasiravno v manjšini, so bili Nemci s pomočjo dunajske vlade odločilni činitelji in so nam vedno dokazovali, da je vse, kar store, skrajno pravično in pametno. Mi imamo torej vzgled, kako mora postopati vladajoči narod. Zakaj bi iskali nove poti? Dobro za dobro, hudo za hudo.

Hercegovski frančiškani so postali na cesarja spomenico, v kateri zahtevajo združenje vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov v samostojno državo. Spomenico je podpisal v imenu hercegovskih frančiskanov provincijal o. David Nevistič.

Samostojna poljska država. Rusko poljska vlada se je izrekle za združenje vseh Poljakov na Pruskem, v Avstriji in na Rusko-Poljskem v samostojno in neodvisno državo z dohodom do morja do Gdanskega. Tozadavni oklic je že odposlala na vse Poljake.